

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22 грудня 2016 р.

№64-ріш

Справа №1-26.213/37-2016

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №1-26.213/37-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **публічним акціонерним товариством по газопостачанню та газифікації «Миколаївгаз»** (надалі – ПАТ «Миколаївгаз», Товариство, Відповідач), код ЄДРПОУ 05410263 (адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Погранична, 159),

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення, територіальне відділення) від 13.07.2016 №40-р за заявою гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»* (надалі – Заявник, Споживач) розпочато справу №1-26.213/37-2016 у зв'язку з наявністю в діях ПАТ "Миколаївгаз" ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

У своїй заяві гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»*, яка використовує нежитловий об'єкт за адресою: *«(інформація з обмеженим доступом)»*, вказує на обставини, які призвели до ущемлення її прав та інтересів як споживача та які полягають у відключенні (припиненні) Товариством 29.02.2016 газопостачання за вищенаведеним об'єктом.

У ході розгляду справи Відділенням встановлено наступне.

ПАТ "Миколаївгаз" є юридичною особою з дати його державної реєстрації, діє на підставі Статуту у новій редакції, затвердженого Загальними зборами акціонерів 29.04.2013, зареєстрованого виконавчим комітетом Миколаївської міської ради 13.06.2013 за №15221050035001230.

Відповідно до Статуту предметом діяльності Товариства, є:

- **розподіл природного, нафтового газу** та газу (метану) вугільних родовищ. Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи. Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи;
- **транспортування природного, нафтового газу** та газу (метану) вугільних родовищ трубопроводами та їх розподіл.

До **01.07.2015** на території Миколаївської області діяльність з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за **регульованим тарифом здійснювало ПАТ "Миколаївгаз" на підставі ліцензії від 25.08.2010 АВ №527273.**

Цей же суб'єкт господарювання здійснював і діяльність з розподілу природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних родовищ на підставі ліцензії НКРЕ України від 25.08.2010 №52767.

Виходячи з наведеного, до **01.07.2015 ПАТ "Миколаївгаз" мало подвійний статус, а саме: газопостачального та газорозподільного підприємства.**

Згідно пункту 2 статті 37 глави 5 Закону України «Про ринок природного газу» **оператор газорозподільної системи провадить діяльність з розподілу природного газу на підставі ліцензії, що видається Регулятором.**

Положення Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 №2494, (надалі – Кодекс ГРС, Кодекс газорозподільних систем) надають наступне визначення **оператора газорозподільної системи (надалі - Оператор ГРМ)** – суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою, яка знаходиться у його власності або користуванні відповідно до законодавства, та здійснює щодо неї функції оперативно-технологічного управління.

Рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, (надалі – НКРЕКП, Комісія) від 28.05.2015 анульовано ліцензію ПАТ «Миколаївгаз» АВ №527273 на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом з 01.07.2015.

Відповідно до листа НКРЕКП від 09.07.2015 №6697/16/61-15, розміщеного на офіційному веб-сайті Комісії, **єдиним ліцензіатом з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території м. Миколаєва та Миколаївської області з 01.07.2015 є товариство з обмеженою відповідальністю "Миколаївгаз збут"** (надалі – ТОВ "Миколаївгаз збут", Постачальне підприємство), який надає такі послуги відповідно до Ліцензії №299027, серії АЕ, виданої НКРЕКП 12.06.2015.

Згідно постанови від 09.04.2015 №1228 НКРЕКП було прийнято рішення про видачу ліцензії на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ **ПАТ «Миколаївгаз»** на території м. Миколаїв та Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні Товариства, терміном дії з 14.04.2015 по 13.04.2020. Таким чином, зазначений вид діяльності Товариство здійснює на підставі **ліцензії від 09.04.2015 №1228.**

Відповідно до абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання – це юридична особа, незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність.

Виходячи із наведених положень законодавства, ПАТ «Миколаївгаз», у розумінні положень нормативно-правових актів, якими врегульовано діяльність суб'єкта господарювання у сфері надання послуг з розподілу природного газу, є оператором ГРМ.

Отже, ПАТ «Миколаївгаз» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто на нього поширюється дія цього Закону.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605, (надалі –

Методика) з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «Миколаївгаз» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» територіальним відділенням здійснено дослідження ринку, на якому наразі діє Відповідач, та з'ясовано наступне.

Нормативно-правове регулювання відносин, що виникають на ринку розподілу природного газу між газорозподільними підприємствами та споживачами їх послуг здійснюється на підставі наступних законодавчих актів: Кодексу газотранспортної системи, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 №2493 (надалі – Кодекс ГТС); Кодексу ГРС; Закону України «Про ринок природного газу»; Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу»; Правил постачання природного газу, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 №2496 (надалі – Правила постачання природного газу); Правил обліку природного газу під час його транспортування газорозподільними мережами, постачання та споживання, затверджених Наказом Міністерства палива та енергетики України від 27.12.2005 №618, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.01.2006 за №67/11941 (надалі – Правила обліку природного газу); Порядку пооб'єктового припинення (обмеження) газопостачання споживачам, крім населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 №1687, (надалі – Порядок №1687, Порядок пооб'єктового припинення газопостачання).

Відділенням було проведено системний аналіз термінів, норм та положень, наведених законодавчих актів та встановлено наступне.

Згідно пункту 1 статті 2 розділ 1 Кодексу ГРС оператор ГРМ здійснює діяльність з розподілу природного газу на підставі ліцензії, яка видається Регулятором..

Умови провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ регламентуються Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, затвердженими Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.01.2010 №12, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 15.01.2010 за №29/17324 (надалі – Ліцензійні умови з розподілу).

Положення пункту 1.3 Ліцензійних умов з розподілу надають наступні визначення, таким термінам:

- **газорозподільне підприємство** – суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з розподілу газу шляхом його транспортування розподільними трубопроводами, які перебувають у його власності чи користуванні;

- **газорозподільні мережі (розподільні газопроводи)** – майновий виробничий комплекс, який складається з організаційно і технологічно пов'язаних об'єктів, призначених для транспортування газу від газорозподільних станцій до споживачів;

- **розподіл (транспортування газу розподільними трубопроводами)** – вид господарської діяльності з надання послуг з транспортування газу розподільними трубопроводами замовникам, що проводиться ліцензіатом відповідно до Ліцензійних умов за встановленими законодавством України правилами ціноутворення та на певній географічній території, з метою його доставки споживачам;

- **споживач газу** – юридична особа, фізична особа - підприємець або фізична особа (населення), яка отримує газ відповідно до договору про постачання газу та використовує його на власне споживання як паливо, сировину та/або на виробничо-технологічні потреби (далі - споживач);

- **територія провадження ліцензіатом господарської діяльності з розподілу газу** – територія, межі якої та схема розподільних газопроводів, що перебувають у власності чи користуванні ліцензіата, нанесені на географічну карту місцевості.

Абзац тринадцятий статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пункт 1.3 Методики надає визначення **"товару"** – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

Таким чином, товаром у даному дослідженні є послуги з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом.

Основними споживачами цього товару є юридичні особи, фізичні особи-підприємці та фізичні особи, які відповідно до договору користуються послугами з розподілу природного газу.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

У пункті 5.1. Методики зазначено, що **товарні межі ринку** визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару, у даній справі є **послуги з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ. Цей товар не має замінників.**

Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Часовими межами ринку визначено період: з січня 2016 року по теперішній час 2016 року – проміжок часу, протягом якого залишались незмінні структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Територіальними межами ринку, який досліджувався, є територія Миколаївської області, на якій розташовані розподільні газопроводи, що перебувають у користуванні ПАТ «Миколаївгаз».

Отже, за результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики, **ПАТ «Миколаївгаз»**, відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є таким, що **займає монопольне становище у період з січня 2016 року по теперішній час 2016 року на ринку розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території м. Миколаєва та Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні Товариства, оскільки на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.**

Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку природного газу визначено, зокрема у Законі України «Про ринок природного газу».

Відповідно до частини першої статті 38 глави 5 цього Закону **обов'язки** оператора газорозподільної системи визначаються цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, кодексом газотранспортної системи, кодексом газорозподільних систем, а також договором розподілу природного газу.

При цьому, частиною другою цієї ж статті Закону передбачено, що оператор газорозподільної системи, зокрема **зобов'язаний** вживати заходів з метою забезпечення безпеки постачання природного газу, в тому числі безаварійної та безперебійної роботи газорозподільної системи.

Відповідно до частини першої статті Закону України «Про ринок природного газу» розподіл природного газу здійснюється на підставі та умовах договору розподілу природного газу в порядку, передбаченому кодексом газорозподільних систем та іншими нормативно-правовими актами.

За договором розподілу природного газу оператор газорозподільної системи зобов'язується **забезпечити замовнику послуги розподілу природного газу на період та умовах**, визначених договором розподілу природного газу, а замовник зобов'язується сплатити оператору газорозподільної системи вартість послуг розподілу природного газу.

Положення Кодексу ГРС до основних функцій Оператора ГРМ відносять, у тому числі:

- **забезпечення розподілу (переміщення) природного газу** від місць його надходження в ГРМ з ГТС та з інших джерел (від ГДП та ВБГ, підключених до ГРМ, та від суміжних ГРМ) до споживачів природного газу з урахуванням його якісних і фізико-хімічних характеристик та потреб цих споживачів;
- **забезпечення максимальної економічності, оптимальних режимів та надійності роботи ГРМ, розробка оптимальних технологічних режимів роботи ГРМ для безперебійного та безаварійного газопостачання споживачів;**
- **виконання договірних зобов'язань при розподілі (споживанні, передачі) природного газу ГРМ.**

Відповідно до абзацу третього пункту 3 глави третьої розділу I Кодексу ГРС споживачі, у тому числі побутові, та суміжні суб'єкти ринку природного газу, які фізично підключені до ГРМ, **забезпечуються цілодобовим доступом до ГРМ** та можливістю розподілу (переміщення) природного газу ГРМ у порядку, визначеному в розділі VI цього Кодексу.

Положеннями пункту 5 глави третьої розділу I Кодексу ГРС визначено, що взаємовідносини, пов'язані з розподілом природного газу споживачам, у тому числі побутовим споживачам, підключеним до/через ГРМ, включаючи забезпечення Оператором ГРМ цілодобового їх доступу до ГРМ для споживання (розподілу) належного їм (їх постачальникам) природного газу, регулюються **договором розподілу природного газу, укладеним між Оператором ГРМ та споживачем** відповідно до вимог глави третьої розділу VI цього Кодексу.

На підставі укладеного договору розподілу природного газу Оператор ГРМ надає послугу споживачу із забезпечення цілодобового доступу до ГРМ в межах приєднаної потужності його об'єкта для можливості споживання ним відповідних об'ємів природного газу, виділених постачальником природного газу, про що зазначено у пункті 6 глави третьої розділу I Кодексу ГРС.

Таким чином, зазначені положення законодавства покладають на Оператора ГРМ, яким у даному випадку є ПАТ «Миколаївгаз», обов'язок щодо забезпечення цілодобового надання послуг з розподілу природного газу у відповідності до вимог законодавства та положень укладених договорів із споживачами таких послуг.

Як зазначено в пункті 1 глави сьомої розділу VI Кодексу газорозподільних систем, **оператор ГРМ в установленому законодавством порядку має право припинити/обмежити газопостачання** на об'єкт споживача (у тому числі побутового споживача) з дотриманням правил безпеки систем газопостачання та нормативних документів, що визначають порядок обмеження/припинення природного газу, у таких випадках:

- 1) несвоєчасна та/або неповна оплата послуг згідно з умовами договору розподілу природного газу;
- 2) відсутність або недостатність підтвердженого обсягу природного газу по об'єкту споживача та/або його постачальнику;
- 3) подання споживачем або його постачальником (який уклав з Оператором ГРМ договір на виконання робіт, пов'язаних з припиненням/обмеженням газопостачання споживачам) письмової заяви про припинення газопостачання;
- 4) відмова споживача від встановлення лічильника газу, що здійснюється за ініціативи та за кошти Оператора ГРМ, з урахуванням Закону України «Про комерційний облік природного газу»;

- 5) неповернення Оператору ГРМ заяви-приєднання до умов договору розподілу природного газу чи розірвання договору розподілу природного газу;
 - 6) несанкціонований відбір природного газу або втручання в роботу ЗВТ чи ГРМ;
 - 7) несанкціоноване відновлення газоспоживання;
 - 8) визнання в установленому порядку аварійним станом газорозподільної системи та/або ліквідація наслідків аварій, спричинених надзвичайними ситуаціями техногенного, природного або екологічного характеру, та проведення ремонтно-відновлювальних робіт;
 - 9) наявність заборгованості за несанкціонований відбір природного газу з ГРМ;
 - 10) перевитрата добової норми та/або місячного підтвердженого обсягу природного газу (норма застосовується по об'єкту споживача, що не є побутовим);
 - 11) необґрунтована відмова від підписання акта наданих послуг та/або акта приймання-передачі природного газу (норма застосовується по об'єкту споживача, що не є побутовим);
 - 12) в інших випадках, передбачених законодавством.
- Згідно абзацу другого пункту 4 глави сьомої розділу VI Кодексу газорозподільних систем при припиненні (відновленні) газопостачання **складається акт у двох примірниках, один з яких залишається у споживача.**

Відповідно до пункту 13 розділу II Правил постачання природного газу **постачальник має право ініціювати/вживати заходів з припинення або обмеження в установленому порядку постачання природного газу споживачу в разі:**

- проведення споживачем неповних або несвоєчасних розрахунків за договором;
- перевитрат добової норми (узгодженого договором графіка нерівномірної подачі природного газу) та/або місячного підтвердженого обсягу природного газу;
- розірвання договору постачання природного газу;
- відмови від підписання акта приймання-передачі без відповідного письмового обґрунтування;
- настання заходів, передбачених Правилами про безпеку постачання природного газу, що діють відповідно до вимог статті 5 Закону України "Про ринок природного газу" та поширюються на споживачів, що не є захищеними відповідно до зазначених Правил.

Газопостачання споживачу може бути припинено (обмежено) в інших випадках, передбачених Законом України «Про ринок природного газу», Кодексом газотранспортної системи, Кодексом газорозподільних систем, Правилами безпеки систем газопостачання.

Абзацом першим пункту 14 розділу II Правил постачання природного газу передбачено, що за необхідності здійснення заходів з обмеження або припинення газопостачання споживачу постачальник надсилає споживачу не менше ніж за три доби (для підприємств металургійної та хімічної промисловості - не менше ніж за 5 діб) до дати такого припинення повідомлення (з позначкою про вручення) про необхідність самостійно обмежити чи припинити газоспоживання з певного періоду (день, година тощо) та у визначений зі споживачем час має право опломбувати запірні пристрої споживача, за допомогою яких споживач самостійно обмежив чи припинив подачу газу на власні об'єкти. Повідомлення має бути складено відповідно до форми повідомлення, встановленої наказом Міністерства палива та енергетики України від 03.07.2009 №338, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.07.2009 за №703/16719, та містити підставу припинення, дату та час, коли споживачу необхідно самостійно обмежити чи припинити споживання природного газу.

Відповідно до абзацу другого пункту 14 розділу II Правил постачальник має право здійснити заходи з обмеження чи припинення газопостачання споживачу через залучення до цих робіт Оператора ГРМ/ГТС. За необхідності здійснення заходів з обмеження чи припинення газопостачання споживачу Оператором ГРМ/ГТС постачальник надсилає Оператору ГРМ/ГТС відповідне письмове повідомлення (з позначкою про вручення), копію якого надсилає споживачу (з позначкою про вручення), в якому повинен зазначити

підстави припинення, дату та час, коли необхідно обмежити чи припинити розподіл (транспортування) природного газу на об'єкт (об'єкти) споживача.

Згідно пункту 2 Порядку пооб'єктового припинення газопостачання, газопостачання може бути припинено (обмежено) споживачем або газодобувним, газорозподільним, газотранспортним підприємством, уповноваженим Міненерговугіллям на припинення (обмеження) газопостачання споживачам.

Як зазначено в пункті 3 цього Порядку, газодобувне, газорозподільне, газотранспортне підприємство з власної ініціативи у разі порушення споживачем строку розрахунків за спожитий природний газ (коли зазначене підприємство є його постачальником) або за надані послуги з його транспортування припиняє або обмежує газопостачання, а у випадку відсутності у споживача ліміту природного газу припиняє газопостачання згідно з умовами договору на транспортування газу.

В іншому разі припинення (обмеження) газопостачання здійснюється за дорученням постачальника на підставі укладеного з ним договору.

Згідно з пунктом 6 Порядку **споживач повинен бути повідомлений** газодобувним, газорозподільним, **газотранспортним підприємством**, уповноваженим Міненерговугіллям на припинення (обмеження) газопостачання споживачам (далі - уповноважене підприємство), **про припинення (обмеження) газопостачання не менш як за три доби до дати, на яку воно заплановано.**

Таким чином, положеннями законодавства визначено **чіткий перелік випадків, за яких у оператора ГРМ, чи постачальної організації виникає право на припинення газопостачання та як наслідок, припинення надання споживачу послуг з розподілу природного газу.**

Крім того, законодавство покладає на оператора ГРМ обов'язок щодо повідомлення споживача про припинення постачання газу, при цьому зазначивши підстави, дату та час, коли буде припинено розподіл (транспортування) природного газу на об'єкт (об'єкти) споживача.

У своїй заяві гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»* поскаржилась до Відділення на те, що при наявності підписаного договору на постачання природного газу від 01.01.2016 №*«(інформація з обмеженим доступом)»* та заяви-приєднання до умов договору розподілу природного газу (для споживача, що не є побутовим (від 01.01.2016 №*«(інформація з обмеженим доступом)»*)), відсутності заборгованості з газопостачання, про що засвідчують акти звіряння взаємних розрахунків від 28.01.2016, між ТОВ «Миколаївгаз збут» і фізичною особою *«(інформація з обмеженим доступом)»* (надалі – ФОП *«(інформація з обмеженим доступом)»*), платіжні доручення від 31.01.2016 №00002796 та від 29.02.2016 №00009382 та неотримання жодного повідомлення про припинення газопостачання, фактично з **29.02.2016** було припинено газопостачання на об'єкт за адресою: *«(інформація з обмеженим доступом)»*.

Крім того, до матеріалів заяви гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»* було додано лист ТОВ «Миколаївгаз збут» від 22.03.2016 №07/964, відповідно до якого останнє повідомляє про відсутність претензій до зазначеного споживача та будь-яких доручень щодо припинення (обмеження) газопостачання до об'єктів газоспоживання гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»*.

В ході розгляду звернення Заявника територіальним відділенням на адресу ТОВ «Миколаївгаз збут» та ПАТ «Миколаївгаз» було направлено вимоги про надання пояснень та інформації, в яких пропонувалось надати нормативно-обґрунтовані пояснення щодо викладених Заявником обставин здійснення припинення газопостачання на об'єкт за адресою: *«(інформація з обмеженим доступом)»*.

Згідно відповіді ТОВ «Миколаївгаз збут» від 29.06.2016 №Мкч04.3-ЛВ-2216-0616 на вимогу Відділення, ТОВ «Миколаївгаз збут» **не здійснював припинення газопостачання за адресою Споживача** та не надавав доручень газорозподільному

підприємству ПАТ «Миколаївгаз» щодо припинення газопостачання об'єкту за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)». Цим же листом ТОВ «Миколаївгаз збут» повідомив про відсутність заборгованості за спожитий газ вказаного Споживача.

Виходячи із зазначеного, станом на 29.02.2016 у Споживача-фізичної особи «(інформація з обмеженим доступом)» не існувало заборгованості за послуги з постачання природного газу перед Постачальним підприємством.

Листом від 21.06.2016 №Мкч.04.3-ЛВ-2682-0616 ПАТ «Миколаївгаз» на вимогу Відділення пояснило: **«1. ПАТ «Миколаївгаз» не здійснював припинення газопостачання об'єкту за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)».**

2.-7. Про причини та строки припинення газопостачання ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» не попереджалася у зв'язку із наведеним у п. 1 цієї відповіді».

Крім цього, ПАТ «Миколаївгаз» зазначило, що **29.02.2016** було здійснено припинення газопостачання іншого споживача – товариства з обмеженою відповідальністю «(інформація з обмеженим доступом)» (надалі – ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)») шляхом встановлення заглушки перед шафою ШП-3 (шкафна з регулятором РД-32 М) (далі – ШП-3), яка знаходиться у власності ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)». На підтвердження цього, Товариством на адресу Відділення було надано копію акту про припинення газопостачання від 29.02.2016 №492. Також, Товариство повідомило, що згідно з проектною документацією, **ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» підключена до газорозподільної системи після зазначеного ШП-3, який належить ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)», тому для отримання послуг ПАТ «Миколаївгаз» з розподілу природного газу їй необхідно звернутись до товариства щодо зміни точки підключення.**

Таким чином, ПАТ «Миколаївгаз» **29.02.2016** припинив газопостачання споживачу - ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)», що, в силу технологічних особливостей підключення до газорозподільних мереж, **призвело до припинення газопостачання об'єкту за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)», що належить Заявнику.**

У ході розгляду справи Відділенням були з'ясовані наступні обставини припинення газопостачання за адресою Споживача.

Об'єкт газопостачання за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)» на час здійснення приєднання до газорозподільних мереж Товариства належав ФОП «(інформація з обмеженим доступом)», що підтверджується, зокрема наступним.

У листі від 10.08.2016 б/н гр. «(інформація з обмеженим доступом)» повідомила територіальне відділення про те, що станом на теперішній час вона не є фізичною особою-підприємцем та не використовує об'єкт за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)» у підприємницькій діяльності, а також зазначила, що договірні відносини з газопостачання укладені з нею як з фізичною особою.

Листом від 25.08.2016 №Мк04.3-ЛВ-4337-0816 на вимогу територіального відділення від 08.08.2016 №1-292/80-1119 ПАТ «Миколаївгаз» повідомило, що **на час газифікації** об'єкт за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)» було підключено до існуючого газопроводу низького тиску після ШП-3 (шкафна з регулятором РД-32 М) ДП «(інформація з обмеженим доступом)», якому на той час належала зазначена ШП-3.

При цьому Товариство зазначило, що про згоду ДП «(інформація з обмеженим доступом)» на підключення газового обладнання до газопроводу низького тиску після шкафної (ШП-3), ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» було надано довідку, яка наявна у проектній документації. Цим же листом Товариством було надано відповідну проектну документацію на газифікацію об'єкту за адресою Заявника: «(інформація з обмеженим доступом)».

У вказаному листі Товариством було зазначено наступне: **«При проектуванні газифікації нежитлової будівлі ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» було передбачено окремий вимикаючий пристрій, який й було змонтовано під час здійснення**

будівельно-монтажних робіт. Зазначений вимикаючий пристрій дає можливість відключення газопостачання окремо ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» (мова оригіналу).

Отже, ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» **усвідомлено замовляла проведення газифікації (підключення) саме після шкафної (ШП-3), з метою економії на виробничо-технологічних втратах, які виникають на газопроводі та його елементах від місця входу до газопроводу на територію Споживача або від точки балансового розмежування до місця встановлення комерційного вузла обліку газу Споживача.**

Цим же листом Товариство пояснило, що припинення газопостачання об'єкту ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» здійснювалось з ініціативи останнього, у зв'язку із зміною власника об'єкта. Зазначене підтверджується наданими на адресу Відділення документами, зокрема заявою про розірвання договору на розподіл та постачання природного газу ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» від 17.08.2016.

Крім того, у листі від 25.08.2016 №Мк04.3-ЛВ-4337-0816 ПАТ «Миколаївгаз» наголосило, що гр. «(інформація з обмеженим доступом)», в разі виникнення необхідності відключення власника зазначеної шкафної (ШП-3), **буде позбавлена можливості споживати газ, про що було зауважено ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» під час проведення газифікації об'єкту.**

Відключення ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» було здійснено шляхом встановлення заглушки після вимикаючого пристрою, який знаходиться перед ШП-3 (шкафна з регулятором РД-32 М), **іншої можливості відключення усього газового обладнання та пристроїв ТОВ «(інформація з обмеженим доступом)» без втрат газу під час транспортування газорозподільними та внутрішньобудинковими мережами немає.**

Зазначені пояснення Товариства підтверджують, що припинення газопостачання за вищенаведеним об'єктом здійснювалось ПАТ «Миколаївгаз» без відповідного повідомлення Споживача - фізичної особи «(інформація з обмеженим доступом)» та без обґрунтовано визначених на те нормативно-правових підстав.

Відділенням у ході розгляду справи були досліджені, зокрема обставини, які пов'язані із проведенням газифікації об'єкту Споживача. Так, територіальним відділенням було з'ясовано, що за зверненням ФОП «(інформація з обмеженим доступом)», яка станом на час проведення робіт із газифікації **виступала Споживачем послуг з газопостачання та наразі виступає Заявником у даній справі**, Товариством було надано технічні умови від 30.09.2008 №738 на газифікацію об'єкту за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)». Положення зазначених технічних умов передбачали приєднання об'єкта Споживача до існуючого газопроводу низького тиску ДП «(інформація з обмеженим доступом)». На підставі виданих технічних умов ФОП «(інформація з обмеженим доступом)» було розроблено Робочий проект газифікації об'єкту, а саме – топочної інсталяційного центру по вул. «(інформація з обмеженим доступом)». Зазначений проект було розроблено ПАТ «Миколаївгаз», а також погоджено Товариством, що, зокрема підтверджується і фактичним пуском газу на об'єкт Споживача (Акт на пуск газу КБО від 03.02.2009 №20). При цьому, як з'ясовано Відділенням, ані положення виданих Товариством технічних умов, ані зазначена проектна документація, не містять вимог або ж будь-яких рекомендацій чи застережень, пов'язаних з підключенням до існуючої точки - ШП-3 (шкафна з регулятором РД-32 М) ДП «(інформація з обмеженим доступом)», а саме – неможливості здійснення газопостачання, у випадку припинення газопостачання до об'єкту за адресою: «(інформація з обмеженим доступом)».

Окрім наведеного, гр. «(інформація з обмеженим доступом)» у наданих на адресу Відділення поясненнях (лист від 10.08.2016 б/н) повідомляла про те що, ані на етапі підключення об'єкту, а ні за час надання послуг з розподілу природного газу (тобто після 03.02.2009) від ПАТ «Миколаївгаз» не надходило на її адресу жодних листів чи повідомлень, відповідно до яких їй пропонувалось або ж наголошувалось на необхідності зміни точки підключення, у зв'язку з неможливістю Товариства надавати послуги з розподілу природного

газу, у разі припинення газопостачання на об'єкт іншого споживача - ТОВ «*(інформація з обмеженим доступом)*»).

Таким чином, отримання Споживачем послуг з розподілу природного газу та, як наслідок, його постачання приводить до цілковитої залежності від здійснення газопостачання до об'єкту за адресою: «*(інформація з обмеженим доступом)*», яке залежить від виконання споживачем-власником об'єкту газоспоживання за вказаною адресою власних договірних обов'язків перед надавачами послуг.

Водночас, листом від 03.11.2016 №Мк007-ЛВ-6532-1116 ПАТ «Миколаївгаз» повідомило Відділення **про зняття працівниками Товариства 26.07.2016 заглушки після вимикаючого пристрою**, який знаходиться перед шкафною з регулятором РД-32 М (власність ТОВ «*(інформація з обмеженим доступом)*»), що підтверджується наданим Актом на підключення газового обладнання КБО від 26.07.2016 №29. При цьому слід зазначити, що відповідно до інформації, повідомленої Товариством листом від 25.08.2016 №Мк04.3-ЛВ-4337-0816, газопостачання на об'єкт за адресою: «*(інформація з обмеженим доступом)*», станом на 25.08.2016 **не відновлено, в той же час, згідно інформації, повідомленої Товариством листом від 25.08.2016 №Мк04.3-ЛВ-4337-0816, станом на 25.08.2016 надання послуг з розподілу природного газу за адресою Заявника було поновлено.**

Листом від 03.11.2016 №Мк007-ЛВ-6532-1116 ПАТ «Миколаївгаз» повідомило, що 26.07.2016 працівниками Товариства було знято заглушку після вимикаючого пристрою, який знаходиться перед шкафною з регулятором РД-32 М (власність ТОВ «*(інформація з обмеженим доступом)*»). Зазначена інформація підтверджується наданим ПАТ «Миколаївгаз» актом на підключення від 26.07.2016 №29 об'єкту за адресою: «*(інформація з обмеженим доступом)*».

Отже, з 26.07.2016 ПАТ «Миколаївгаз» поновило надання послуг з розподілу природного газу за адресою Заявника.

Крім того, у своїх поясненнях, наданих вказаним вище листом, Товариство зазначило, що усно повідомляло ФОП «*(інформація з обмеженим доступом)*» про необхідність зміни точки підключення.

ПАТ «Миколаївгаз» змогло забезпечити надання послуг з розподілу природного газу Споживачу без фактичного надання таких послуг споживачу власника ШП-3 (шкафна з регулятором РД-32 М), яким на момент відключення виступало ТОВ «*(інформація з обмеженим доступом)*».

Листом від 10.08.2016 б/н гр. «*(інформація з обмеженим доступом)*» було наголошено, що відсутність газопостачання унеможливорює в повній мірі користування нежитловим приміщенням в неопалювальний період та унеможливорює використання об'єкту в опалювальний період.

Таким чином, припинення газопостачання на об'єкт Споживача призвело до позбавлення можливості отримувати необхідні їй послуги для забезпечення належного функціонування належного їй на праві власності нежитлового об'єкта за адресою: «*(інформація з обмеженим доступом)*».

Отже, неправомірні дії, які пов'язані з припиненням газопостачання Споживачу, призвели до ущемлення інтересів останнього, що, за визначенням частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є кваліфікуючою ознакою порушення у вигляді зловживання монополієм становичем на ринку.

За умов значної конкуренції на ринку наведені вище дії ПАТ «Миколаївгаз» були б неможливими, оскільки маючи зацікавлення продати свій товар, Товариство вживало б заходів щодо недопущення ущемлення інтересів споживача в частині надання послуг розподілу природного газу.

В свою чергу, за наявності значної конкуренції на ринку, споживач міг би обрати для себе іншого надавача послуг, який дотримуватися вимог чинного законодавства та не допускає ущемлення чи навіть можливості ущемлення його законних інтересів.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Таким чином, з огляду на **монопольне становища ПАТ «Миколаївгаз»** у період з січня 2016 року по теперішній час 2016 року на ринку розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території м. Миколаєва та Миколаївської області дії Товариства, які полягають у неправомірному припиненні 29.02.2016 надання послуг з розподілу природного газу за регульованим тарифом гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»* до об'єкту за адресою: *«(інформація з обмеженим доступом)»*, що призвело до припинення газопостачання на даний об'єкт, є **порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку**, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: *дії, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.*

На подання з попередніми висновками у справі від 08.11.2016 №01-06/275-пв, надіслане Відділенням листом від 06.12.2016 №1-292/80-1772 та отримане Відповідачем 09.12.2016 (згідно поштового повідомлення про вручення 54003 0536013 5), жодних заперечень, пояснень чи будь-якої іншої інформації ПАТ «Миколаївгаз» на адресу територіального відділення надано не було.

Відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону України "Про захист економічної конкуренції" зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Згідно пункту 2 статті 50 цього Закону порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

Як з'ясовано Відділенням, ПАТ «Миколаївгаз» в ході розгляду справи вжило заходи, спрямовані на припинення дій, визначених порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а саме – провело роботи, наслідком яких стало поновлення газопостачання до об'єкта Споживача.

Згідно даних податкової декларації з податку на прибуток підприємства доход (обсяг виручки) ПАТ «Миколаївгаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік складає *«(інформація з обмеженим доступом)»* гривень (лист ПАТ "Миколаївгаз" від 13.04.2016 №04-03/1360).

При визначенні розміру штрафу враховані наступні обставини, зокрема:

- Відповідач раніше притягувався до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- Відповідачем не визнано факту вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке розглядається у даній справі;
- Відповідачем у ході розгляду справи припинено порушення.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за

№291/5482, зі змінами та доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз", код ЄДРПОУ 05410263 (адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Погранична, 159) за результатами діяльності у період з січня 2016 року по теперішній час 2016 року є таким, що займає монопольне становище на ринку розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території м. Миколаєва та Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні ПАТ "Миколаївгаз", оскільки на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

2. Визнати дії ПАТ "Миколаївгаз", які полягають у неправомірному припиненні 29.02.2016 надання послуг з розподілу природного газу за регульованим тарифом гр. *«(інформація з обмеженим доступом)»* до об'єкта за адресою: *«(інформація з обмеженим доступом)»*, що призвело до припинення газопостачання на даний об'єкт, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: дії, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, визначеного в пункті 2 цього рішення, накласти на ПАТ "Миколаївгаз" штраф у відповідності до абзацу другого частини першої, абзацу другого частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" в розмірі 15 000 (п'ятнадцять тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу необхідно надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його одержання.

Особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного у даному рішенні, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування у порядку, передбаченому статтею 55 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко